

ROY, Pol (eigenlijk Leopold) le (Hingene 1 maart 1905 – Bornem 17 oktober 1983).

Studeerde twee jaar middelbaar onderwijs aan de Broedersschool in Bornem en volgde van 1919 tot 1925 klassieke humaniora aan het **Klein Seminarie van Mechelen**. Nadien volgde Le Roy gedurende twee jaar de leergangen handels- en consulaire wetenschappen aan de Katholieke Universiteit Leuven. Hij werkte verder als vrij student en gaf Latijnse les aan de novicenafdeling van de paters conventuelen (1927-1928). Van 1928 tot 1930 was hij boekhouder en vervolgens, tot het einde van de Tweede Wereldoorlog, politiek bedrijvig. Vanaf 1951 werkte hij als vertaler, en van 1958 tot 1970 was hij bovendien poëzierecensent van het maandblad *De Periscoop*.

Als dichter werd Le Roy sterk beïnvloed door **Wies Moens**, en nadien door het surrealisme. Zijn eerste dichtbundel publiceerde hij in 1941. Zijn poëzie verwijst vaak naar esoterische en mystieke achtergronden. Zij beschrijft de opgang van de mens vanuit de materie naar een geestelijke werkelijkheid. Vanaf 1971 werd zijn poëzie soberder. Hij bleef tot op hoge leeftijd publiceren.

Reeds in de jaren 1920 werd Le Roy Vlaams-nationalist, onder impuls van de verhalen over de situatie van de Vlamingen aan het IJzerfront. De invloed van **Cyriel Verschaeve** en van **Wies Moens** was hieraan zeker niet vreemd. Hij werkte in zijn geboortestreek Klein-Brabant nauw samen met **Ward Hermans**, en richtte in die periode een aan-

Pol le Roy spreekt tijdens de Kultuurdagen van 1943. In de jaren 1930 was hij een van de kopstukken van het Verdinaso. Ideologisch sloot hij tijdens de bezetting nauw aan bij de radicale Groot-Germaanse SS-visie. (SOMA)

tal **Vlaamsch-Nationale Wachten** op. In 1930 werd hij gewestsecretaris van het **Vlaamsch Nationaal Verbond** voor het arrondissement Oudenaarde-Ronse. Begin 1931 ontmoette hij Van Severen, met wie hij onmiddellijk ging samenwerken. Toen deze laatste het **Verbond van Dietsche Nationaal Solidaristen** (Verdinaso) oprichtte, trad hij dadelijk toe. Hij stond Juul de Clercq bij in de syndicale actie van deze beweging en werd algemeen secretaris van het **Verbond van Nationale Arbeiderssyndicaten** (NAS). In augustus 1934 werd het NAS ontbonden, maar Le Roy richtte dadelijk het **Verbond van Dinaso Corporaties** (VDC) op, waarvan hij de leider werd. Als dusdanig zetelde hij in de leiding van het Verdinaso. Hij gaf enkele nummers uit van een eigen blad, *De Aanval*, en richtte in 1935 als spreekbuis van het VDC het maandblad *Orde!* op. Later werd hij hoofdredacteur van *Hier Dinaso!*. Hij verving Van Severen tijdens diens ziekteperiode als secretaris-gevolmachtigde van het Verdinaso. Tevens vertegenwoordigde hij de organisatie bij politieke besprekingen met een groep rond Frans van Cauwelaert en in het **Studiecentrum tot Hervorming van de Staat**.

Le Roy publiceerde einde de jaren 1930 verscheidene brochures over het nationaal-solidarisme, de corporatieve orde en de werking van het Verdinaso. In zijn artikels kwamen de ideeën van La Tour du Pin en van Charles Maurras naar voren.

Le Roy werd op 13 mei 1940 gearresteerd en, zoals zijn leider Van Severen, met de **Spooktreinen** naar Frankrijk gevoerd, waar hij in een gevangenenkamp terechtkwam. Na zijn terugkeer in de zomer van 1940 wijdde hij zich opnieuw aan de uitgave van *Hier Dinaso!* en aan de leiding van het VDC. In het kader van de concentratiepogingen in het najaar van 1940 en het voorjaar van 1941 had Le Roy vooral sympathie voor een aansluiting van het Verdinaso bij de pas opgerichte **Algemeene-ss Vlaanderen**. Hij verzette zich, samen met Jef François, tegen de Belgisch gerichte politieke koers van de nieuwe Verdinaso-leiding. Ten slotte ging een belangrijk gedeelte van het Verdinaso, met daarbij Le Roy en François, op in de **Eenheidsbeweging-VNV**. Le Roy kwam in de Raad van Leiding van de beweging, en werd hoofdredacteur van *De Nationaal-Socialist*. Al vlug kwam het evenwel tot een conflict omwille van Le Roy's Groot-Germaanse ideeën, die niet met de officiële politiek van het **Vlaamsch Nationaal Verbond** (VNV) strookten. Hij was trouwens een voorstander van een samengaan van het VNV met de **Algemeene-ss Vlaanderen**. Einde september 1941 nam hij ontslag uit het VNV.

Kort hierop trad hij toe tot de **Duitsch-Vlaamsche Arbeidsgemeenschap** (DeVlag). Zeker vanaf januari 1942 was hij propagandaleider van de DeVlag. In oktober 1943 werd hij leider van het dan opgerichte hoofdamt 'Scholing' van deze beweging. In beide functies droeg hij bij tot het verspreiden van de De-

Vlag- en ss-ideologie bij de militanten van de beweging en daarbuiten.

In september 1944 week Le Roy uit naar Duitsland. Hij zetelde er in de **Vlaamsche Landsleiding** en droeg er de verantwoordelijkheid voor de propaganda. In die functie vertegenwoordigde hij de Landsleiding in het Europeesch Propagandabureau. In mei 1945 werd hij in Lüneburg gearresteerd. Op 16 oktober 1947 werd hij ter dood veroordeeld. Hij verbleef gedurende lange maanden in de dodencel maar werd in juli 1948 begenadigd. Op 15 september 1951 kwam hij voorwaardelijk in vrijheid. Hij werd niet meer politiek actief.

WERKEN: Artikelen in *De Aanval*; *Orde!*; *Hier Dinaso!*; *De Nationaal-Socialist*; *Scholingsbrief DeVlag*; – *Wat is en wil het Dinaso. Een eerste antwoord*, 1932; – *Wat is en wil het Dinaso. Een beknopt antwoord*, 1933; – *Alarm over het land*, 1936.

LITERATUUR: J. Geeraerts, 'Zevende brief rondom leven en dood, gericht tot Pol Le Roy', in *Tien brieven rondom leven en dood*, 1971, p. 81-93; – D. Vanhees, 'Het Verdinaso naar de collaboratie', in *WT*, jg. 42, nr. 3 (1983), p. 165-175; – id., 'De Nationaalsocialist. Het weekblad van Eenheidsbeweging VNV tijdens de Tweede Wereldoorlog - 14 juni 1941 - 2 september 1944. 1. Gij volk uit de diepten! De hoofdredactie Le Roy (14 juni-27 september 1941)', in *WT*, jg. 43, nr. 1 (1984), p. 44-57; – J. Creve, *Recht en trouw. De geschiedenis van het Verdinaso en zijn militie*, 1987; – F. Seberechts, *Geschiedenis van de DeVlag. Van cultuurbeweging tot politieke partij 1935-1945*, 1991; – B. de Wever, *Greep naar de macht. Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945*, 1994; – J. Creve, 'Pol le Roy, een vergeten dichter? Een inleiding', in *TeKoS*, nr. 83 (1996), p. 41-53.

GASTON DURNEZ* EN FRANK SEBERECHTS